



REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA IZOBRAŽEVANJE,
ZNANOST IN ŠPORT



Zavod
Republike
Slovenije
za šolstvo

Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim
standardom (NIS)

LIKOVNO SNOVANJE

IZBIRNI PREDMET

Učni načrt

Likovno snovanje I (35 ur)

Likovno snovanje II (34 ur)

Likovno snovanje III (33 ur)

Ljubljana 2022

Učni načrt

Likovno snovanje, Izbirni predmet

Prilagojeni izobraževalni program z nižjim izobrazbenim standardom (NIS)

Avtorji posodobljenega učnega načrta:

izr. prof. dr. **Tilen Žbona**, Univerza na Primorskem, Pedagoška fakulteta

Andreja Schwenner, OŠ Milke Šobar - Nataše, Črnomelj

Sandra Sep, Center Gustava Šiliha

Primož Krašna, Zavod RS za šolstvo

Strokovna recenzenta:

dr. **Tomaž Zupančič**, Univerza v Mariboru, Pedagoška fakulteta

Verena Zorenč, OŠ Helene Puhar Kranj

Uredila: **Andreja Vouk**, Zavod RS za šolstvo

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport in Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: dr. **Simona Kustec**

Za zavod: dr. **Vinko Logaj**

Prva spletna izdaja

Ljubljana 2022

Objava na spletni strani:

https://www.gov.si/assets/ministrstva/MIZS/Dokumenti/Izobrazevanje-otrok-s-posebnimi-potrebami/OS/likovno_snovanje_izbirni_predmet.pdf

Kataložni zapis o publikaciji (CIP) pripravili v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani

[COBISS.SI](https://www.cobiss.si/)-ID [99303427](https://www.cobiss.si/urn:nbn:si:zb:0000000099303427)

[ISBN 978-961-03-0655-9](https://www.cobiss.si/urn:nbn:si:zb:0000000099303427) (Zavod RS za šolstvo, PDF)

Posodobljeni učni načrt za predmet likovno snovanje v prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 219. seji dne 17. februarja 2022.

Posodobljeni učni načrt za likovno snovanje v prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom je pripravila predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta. Pri posodabljanju je izhajala iz predhodnega učnega načrta za izbirni predmet likovno snovanje v prilagojenem izobraževalnem programu osnovne šole z nižjim izobrazbenim standardom.

KAZALO

1 OPREDELITEV PREDMETOV	4
2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA	5
3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA	5
3.1 LIKOVNO SNOVANJE I	6
3.1.1 Operativni cilji predmeta	6
3.1.2 Priporočene vsebine izbirnega predmeta LS I	6
3.1.3 Didaktična priporočila za predmet LS I	7
3.2 LIKOVNO SNOVANJE II	8
3.2.1 Operativni cilji predmeta	8
3.2.2 Priporočene vsebine izbirnega predmeta LS II	8
3.2.3 Didaktična priporočila za predmet LS II	9
3.3 LIKOVNO SNOVANJE III	10
3.3.1 Operativni cilji predmeta	10
3.3.2 Priporočene vsebine izbirnega predmeta LS III	10
3.3.3 Didaktična priporočila za predmet LS III	11
4 STANDARDI ZNANJA	11
5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	12
5.1 URESNIČEVANJE CILJEV PREDMETA	12
5.2 MEDPREDMETNE POVEZAVE	12
5.3 PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA	13
5.4 INDIVIDUALIZACIJA IN DIFERENCIACIJA	15
5.5 DIGITALNA TEHNOLOGIJA	16
ZNANJA IZVAJALCEV	16

1 OPREDELITEV PREDMETOV

Učni načrt za izbirni predmet likovno snovanje v osnovnošolskem prilagojenem izobraževalnem programu z nižjim izobrazbenim standardom (v nadaljevanju program NIS) je strokovno besedilo, namenjeno učiteljem, ki poučujejo učence, usmerjene v ta program.

Zasnovan je tako, da omogoča učiteljem dovolj avtonomije in fleksibilnosti, da z upoštevanjem vsakega posameznika lahko ta uresničuje cilje glede na svoje individualne sposobnosti, zmožnosti in želje s posebnim poudarkom na razvijanju odnosa do likovne umetnosti, kulturne dediščine in zgodovinsko-umetniških kontekstov.

Likovno snovanje je izbirni predmet, vezan na razred, v zadnjem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Dopolnjuje predmet likovna umetnost iz obveznega programa, s katerim skupaj predstavljata obogateno celoto. Šola lahko ponudi tri samostojne enoletne predmete. Izbirnim predmetom je v sedmem razredu namenjenih 35 ur, v osmem razredu 34 ur in v devetem 33 ur pouka.

Učenci¹ se lahko v predmet vključijo v katerem koli razredu v zadnjem vzgojno-izobraževalnem obdobju in ne glede na predhodno znanje. Predmet se izvaja v obliki treh enoletnih predmetov: likovno snovanje I, ki ga učenci lahko izberejo v 7. razredu, likovno snovanje II, ki ga učenci lahko izberejo v 8. razredu, in likovno snovanje III, ki ga učenci lahko izberejo v 9. razredu (v nadaljevanju LS I, LS II in LS III). Cilji znotraj posameznih enoletnih predmetov lahko prečijo.

Posodobljeni učni načrt za izbirni predmet likovno snovanje v programu NIS je pripravila predmetna komisija za posodabljanje učnega načrta. Pri posodabljanju je izhajala iz predhodnega učnega načrta za izbirni predmet likovno snovanje v programu NIS in iz praktičnih in strokovnih izkušenj učiteljev in strokovnjakov pri poučevanju otrok s posebnimi potrebami.

Izbirni predmet likovno snovanje vključuje pregled in razvoj likovne umetnosti v celovitejši obravnavi in njeno nadgradnjo z aplikativno vpetostjo tako z vidika umetniško-zgodovinskih kontekstov kot likovnega udejstvovanja in podoživljanja estetskih norm. V ta namen je predmet usmerjen v teoretično razlago in likovno prakso.

Smisel predmeta je omogočiti učencem zmožnost razvijanja lastne izrazne likovne govorice, komunikacije in sporazumevanja prek umetniških izrazov. V ta namen se znotraj ustvarjalnih procesov, tvorjenja miselnih vzorcev, obravnave različnih tem, ki se dotikajo sveta umetnosti, kulturne dediščine in različnih ustvarjalnih postopkov.

¹ V nekaterih delih besedila so izrazi učenec/učenka, učitelj/učiteljica (v ednini in množini) zapisani v slovnični obliki moškega spola kot nevtralni in veljajo za oba spola. Namen takega zapisa je boljša berljivost zaradi številčnosti navedenih izrazov v celotnem besedilu.

Na ta način učenci razvijajo lastne ideje, ustvarjajo lastne izdelke, obravnavajo različne zgodovinsko-umetniške pojave in kulturne objekte² ter s tem gojijo občutek do sebe in okolice.

Učni načrt sledi splošnim načelom in ciljem:

- načelu ustvarjalnosti in razvoja;
- načelu individualiziranega pristopa;
- načelu interdisciplinarnosti;
- cilju omogočanja usvajanja socialnih spretnosti za uspešno vključevanje v skupine;
- cilju vključevanja učencev v različne izkustvene dejavnosti;
- cilju razvijanja lastne senzibilnosti in občutenja;
- cilju razvijanja veščine komunikacije;
- cilju spodbujanja učencev k uspešnemu, aktivnemu in enakopravnemu vključevanju v širše socialno okolje.

2 SPLOŠNI CILJI PREDMETA

Pri predmetu učenci:

- glede na individualne zmožnosti razvijajo izrazne likovne upodobitev oz. produkcije;
- gojijo občutek do lastne likovne upodobitve v namen komunikacije in sporazumevanja;
- razvijajo sposobnost opazovanja;
- se seznanjajo z likovnimi podobami in pojavi;
- gojijo odnos do likovne umetnosti, kulturne dediščine in zgodovinsko-umetniških kontekstov.

3 OPERATIVNI CILJI PREDMETA

Oblikovani operativni cilji izhajajo iz načel fleksibilnosti učnega procesa, vseživljenjskih znanj, večje kakovosti znanja, kompetenc ter večje samostojnosti in odgovornosti učencev za lastno znanje. Oblikovanje odprtih učnih operativnih ciljev prinaša možnost realizacije posameznega operativnega cilja na katerem koli izmed likovnih področij. Zaradi narave dela pri predmetu in specifičnih potreb učencev, ki obiskujejo program NIS, je mogoče operativne cilje, čeprav so zapisani znotraj posameznih izbirnih predmetov, realizirati v katerem koli izmed treh izbirnih predmetov.

² Izraz kulturni objekti v poplavi vsemogočih pojavnih oblik umetnosti od klasičnih do uličnih grafitov in ostalega nadomešča izraz umetnina.

3.1 LIKOVNO SNOVANJE I

3.1.1 Operativni cilji predmeta

Učenci prepoznajajo podobe in njihova sporočila.

Učenci spoznavajo likovna dela slovenske in tuje umetnosti ter kulturne dediščine, glede na svoje možnosti vrednotijo likovna dela (lastna dela, dela vrstnikov, likovna dela nacionalne in svetovne kulturne dediščine), raziskujejo sporočilnost podob ter odkrivajo podobnosti in razlike med vizualnim in likovnim svetom.

Učenci spoznavajo izrazna sredstva in jih uporabljajo.

Učenci se sproščeno izražajo in negujejo individualni izraz, ob tem pa razvijajo spretnosti in raziskujejo občutke ob uporabi različnih izraznih sredstev ter ob poglobljenem opazovanju likovnih del poustvarjajo vizualne podobe po lastnih zamislih.

Učenci raziskujejo temeljne likovne elemente in sestavne dele likovnih stvaritev.

Učenci prepoznajo osnovna likovna izrazila in raziskujejo njihovo rabo; v likovnih delih uporabijo različne kompozicijske rešitve, ob tem pa razvijajo sposobnosti in spretnosti učinkovitega likovnega komponiranja.

Učenci razvijajo ročne spretnosti ob rokovanju z različnimi likovnimi tehnikami.

Učenci se seznanijo s postopki, načini dela in procesi izdelave, uporabljajo različne materiale, pripomočke, orodja in digitalno tehnologijo ter se izražajo v različnih likovnih tehnikah in odkrivajo njihove posebnosti.

Učenci razvijajo lastno likovno govorico z danimi sredstvi.

Učenci ob spoznavanju lastnih občutkov negujejo individualni izraz, razvijajo osebni interes za različne načine likovnega izražanja ter se po lastnih zmožnostih in vzgibih sproščeno likovno izražajo.

3.1.2 Priporočene vsebine izbirnega predmeta LS I

Vsebine določa v razredu učitelj sam ali v dogovoru z učenci glede na njihovo predhodno znanje in spretnosti ter naravo samega dela. Vsebine izbirnega predmeta LS I lahko učitelj umesti tako,

da npr. učenci raziskujejo likovna dela in poustvarjajo po izbranih likovnih delih, spoznavajo osnovne likovne prvine in kompozicijska načela, spoznavajo uporabo umetnosti v vsakdanjem življenju, kot so npr. moda, oblikovanje, pisava, uporabna plastika, arhitektura.

3.1.3 Didaktična priporočila za predmet LS I

Učitelj pri načrtovanju vsebin izhaja iz znanja, ki so ga učenci pridobili v drugem vzgojno-izobraževalnem obdobju. Delo v razredu naj organizira tako, da vsebine izbirnega predmeta LS I nadgrajujejo in dopolnjujejo vsebine rednega predmeta likovna umetnost. Ob delu s klasičnimi likovnimi materiali in orodji je pri posameznih vsebinah smiselno vključevati tudi digitalno tehnologijo, s pomočjo katere lahko učitelj organizira raziskovalno in projektno delo, likovnostvarjalni proces ali vrednotenje likovnih izdelkov. Zaradi specifičnih predispozicij učencev je priporočljivo enakomerno vključevanje vsebin, ki se dotikajo različnih umetniških področij. V to spada obravnava dvodimenzionalnosti (delo na ploskvi), trodimenzionalnosti (delo v prostoru oziroma z objekti) in gibljivih podob (animacija, film idr.). Prav tako je smotrno načrtovati cilje in vsebine medpredmetno v prepletanju s cilji in vsebinami drugih predmetnih področij. Cilji in vsebine izbirnega predmeta LS I omogočajo diferenciacijo pouka, pri čemer lahko vsak učenec raziskuje lastne interese in razvija lasten likovni izraz.

3.2 LIKOVNO SNOVANJE II

3.2.1 Operativni cilji predmeta

Učenci uporabljajo barve po preprostih likovnih načelih.

Učenci z opazovanjem raziskujejo barvne odnose, si ob tem privzgamajo čut za skladnost barv in oblik in te smiselno uporabljajo v svojih dvodimenzionalnih in tridimenzionalnih likovnih delih.

Učenci zaznajo razlike med likovnimi elementi po preprostih likovnih načelih.
--

Učenci z opazovanjem in doživljanjem likovnih del spoznavajo posamezne likovne elemente, razlike in odnose med njimi. Spoznavajo njihove izrazne zmožnosti, jih med seboj kombinirajo in smiselno uporabljajo v lastnih likovnih delih.

Učenci upodabljajo preproste likovne motive oz. sporočila.

Učenci upodabljajo likovne motive po spominu, domišljiji, neposrednem ali predhodnem opazovanju, motive raziskujejo v likovnih delih, naravi in neposrednem okolju. Ustvarjajo motive, pri čemer predstavijo svoj pogled, občutke in zaznave in s tem znotraj motivov oblikujejo lastno sporočilnost.

Učenci interpretirajo in razumejo lastna likovna dela na preprost način.

Glede na svoje zmožnosti učenci razvijajo sposobnost oblikovanja kriterijev, vrednotijo lastna likovna dela in likovna dela svojih vrstnikov kot tudi likovna dela nacionalne in svetovne kulturne dediščine, spoznavajo načine komunikacije likovnih del, vključujejo komunikacijo v svoja likovna dela in jo utemeljijo s svojimi besedami.

Učenci iščejo povezave med likovnim svetom in drugimi predmeti.
--

Učenci znanja likovne umetnosti povezujejo z ostalimi umetniškimi zvrstmi in področji človeškega delovanja, s pomočjo raziskovanja in likovnoustvarjalnega procesa rešujejo medpredmetno zasnovane izzive sodobnega časa ter lokalnega in širšega okolja.

3.2.2 Priporočene vsebine izbirnega predmeta LS II

Vsebine določa v razredu učitelj sam ali v dogovoru z učenci glede na njihovo predhodno znanje in spretnosti ter naravo samega dela. Vsebine izbirnega predmeta LS II lahko učitelj umesti tako, da npr. učenci načrtujejo in oblikujejo sceno za prireditev, vezano na določeno temo, ali

preoblikujejo in urejajo prostore, v katerih živijo in se učijo. Učenci lahko raziskujejo elemente uporabne in umetniške grafike ali glasbe kot motiv za likovno delo.

3.2.3 Didaktična priporočila za predmet LS II

Vsebine izbirnega predmeta LS II nadgrajujejo vsebine rednega predmeta in izbirnega predmeta LS I. V drugem letu lahko učenci realizirajo vsebine in cilje s pomočjo uporabe tradicionalnih likovnih materialov ali s pomočjo digitalne tehnologije kot orodja za reševanje izzivov z likovnega področja in širše. Tudi v drugem letu izbirnega predmeta je priporočeno enakomerno vključevanje vsebin, ki se dotikajo različnih umetniških področij. V to spada obravnava dvodimenzionalnosti (delo na ploskvi), trodimenzionalno ti (delo v prostoru oziroma z objekti) in gibljivih podob (animacija, film idr.). Kljub temu pa je smiselno učencem, ki imajo oblikovano in usmerjeno željo ter strategijo v razvijanje določenega likovnega področja, omogočiti individualno raziskovalno pot lastnega razvoja. Vsebine in cilji izbirnega predmeta omogočajo in spodbujajo diferenciacijo nalog znotraj učne skupine. Pri načrtovanju učnih ur je smiselno medpredmetno prepletanje ciljev in vsebin s cilji in vsebinami drugih predmetnih področij.

3.3 LIKOVNO SNOVANJE III

3.3.1 Operativni cilji predmeta

Učenci utrjujejo sposobnost upodabljanja preprostih likovnih motivov oz. sporočil.

Učenci nadgrajujejo svoja znanja na področju upodabljanja raznolikih likovnih motivov, ki jih oblikujejo po spominu, domišljiji, neposrednem ali predhodnem opazovanju ali jih raziskujejo v likovnih delih, naravi in neposrednem okolju ter raziskujejo povezave med likovnim motivom in njegovo sporočilnostjo.
--

Učenci razvijajo sposobnost reprodukcije osnovnih oblik in upodabljanja prostora.
--

Učenci razvijajo prostorske predstave in občutek za estetsko oblikovanje prostora. Spoznavajo kiparska likovna dela, kiparske zvrsti in materiale ter jih sproščeno uporabijo pri oblikovanju različnih prostorskih ter kiparskih tvorb in volumnov ter ustvarjajo s poudarkom na lastnem doživljanju izbranega likovnega dela.

Učenci spoznavajo zmožnost uporabe besedišča na obravnavane teme ob likovnem udejstvovanju.
--

Na umetniških delih znanih avtorjev prepoznajo pomen podob/likovnega dela in ga na preprost način besedno utemeljijo. Ob likovnoustvarjalnih procesih opisujejo postopke ustvarjanja, likovno tehniko in načine dela, pri čemer upoštevajo obravnavane teme. Nadgrajujejo likovne pojme in jih uporabljajo pri opisovanju lastnih in umetniških del.
--

Učenci vrednotijo povezave med umetniškim doživljanjem, umetniškim udejstvovanjem in kulturno pismenostjo nasploh.

Učenci bogatijo in ohranjajo sposobnost za likovno izražanje, spoznavajo pomen umetnosti v širšem smislu, gojijo čut za lepo, kritičnost in občutljivost za likovno kakovost ter ob tem razvijajo odnos do nacionalne in splošne človeške likovno-kulturne dediščine. Ob ustvarjanju bogatijo čustvene, socialne in estetske osebne kvalitete ter vrednotijo rezultate lastnega dela in napredka.

3.3.2 Priporočene vsebine izbirnega predmeta LS III

Vsebine določa v razredu učitelj sam ali v dogovoru z učenci, glede na njihovo predhodno znanje in spretnosti ter naravo samega dela. Vsebine izbirnega predmeta LS III lahko učitelj umesti tako, da npr. učenci spoznajo pomen kulturne dediščine domačega okolja in predlagajo spremembe prostorskih zasnov v domačem kraju, oblikujejo kipe iz različnih materialov,

spoznajo, ovrednotijo in oblikujejo učinkovite primere vizualnih komunikacij. V zadnjem letu je smiselno vsebino povezati tudi s primeri sodobne likovne umetnosti.

3.3.3 Didaktična priporočila za predmet LS III

Učenci devetega razreda znotraj predmeta LS III nadgrajujejo vsebine rednega predmeta in predmetov LS I in LS II. V tretjem letu izbirnega predmeta lahko učitelj pogloblja in širi znanja ter realizira cilje in vsebine s pomočjo uporabe tradicionalnih likovnih materialov in orodij ali kot eksperimentiranje s sodobnimi nekonvencionalnimi likovnimi pristopi, ki vključujejo elemente digitalnih tehnologij, klasičnih analognih umetniških pristopov in umetniških pojavov, kot so happening, performans idr. Poleg nacionalne in svetovne kulturne dediščine se je v zaključnem letu izbirnega predmeta priporočljivo spoznati z deli sodobne likovne in vizualne umetnosti, nastalimi v zadnjih desetletjih. Učenci se lahko v tretjem letu poglobljeno usmerijo v raziskovanje posameznega likovnega področja ter oblikujejo svoj likovnoustvarjalni potencial. Samoregulacija učenja in diferenciacija sta ključni pri razvijanju individualnega likovnega izraza posameznih učencev.

4 STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja določajo obseg in zahtevnost znanja. S standardi znanja je opredeljena stopnja doseganja učnih ciljev. Standardi so oblikovani skozi celotno tretje vzgojno-izobraževalno obdobje za vse tri izbirne predmete skupaj. **Minimalni standardi znanja** so zapisani s poudarjenim tiskom. Zapisani standardi znanja so izhodišče pri vrednotenju učnega napredka učencev. Kvantiteta se odraža v številu usvojenih standardov znanja, kvaliteta pa v senzibilizaciji in napredku posameznega učenca ali skupine.

Učenec:

- **prepozna motiv, opiše podobo in sporočilo likovne upodobitve;**
- prepozna osnovne likovne elemente, barvne zakonitosti in kompozicijske odnose;
- **pozna osnovne likovne tehnike;**
- **se likovno udeleži in zna uporabiti osnovna likovna sredstva;**
- zna upodabljati oblike in obravnava likovni prostor;
- vzpostavi lastne miselne likovne upodobitve in tvori lastno vizualno sporočilo;
- ob pogledu na umetnine zna verbalno interpretirati lastna stališča;
- prepozna predmet obravnave likovne umetnine ali umetniškega pojava.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

5.1 URESNIČEVANJE CILJEV PREDMETA

Učitelj pred začetkom izvajanja predmeta preveri predznanje učencev v skupini ter se glede na potrebe načrtovanih vsebin na začetku šolskega leta z učenci dogovori in skupaj z njimi načrtuje delo, poleg zastavljenega pa predvidi tudi morebitno dodatno utrjevanje znanja in spretnosti. Likovnemu pedagogu je dopuščena avtonomija pri izbiri vsebin, učnih metod in oblik dela ter prečenje ciljev znotraj LS I, LS II in LS III.

Učitelj skladno z navodili učnega načrta prosto izbira, kolikšen del časa bo posvetil izbranim vsebinam. Priporočamo izvedbo v obliki blok ur v okviru fleksibilnilnega predmetnika, del ur pa lahko izvede tudi v strnjeni obliki.

Namen izbirnih predmetov je približati vsebine predmeta učenčevim sposobnostim, potrebam ter interesom, znotraj tega pa poudariti igrivost in motivacijo likovne umetnosti. Pomembno je, da učitelj naravna proces dela tako, da bodo učenci v veliki meri spoznali področje likovne umetnosti skozi lastni proces dela, in jih tako spodbuja k raziskovanju in eksperimentiranju.

Pri izbirnih predmetih likovno snovanje učencem zaradi različnih zmožnosti in interesov omogočimo doseganje ciljev na raznolike načine, z različnimi procesi in pristopi dela. Učitelj ima možnost obravnave samo enega ali več likovnih področij, ki jih izbere na podlagi učenčeve motiviranosti, učinkovitosti in individualnih zmožnosti. Pomembno je znotraj osnovne strukture predmeta učencu ponuditi svobodo ter spodbujati možnosti za notranjo motivacijo.

5.2 MEDPREDMETNE POVEZAVE

Načrtovanje medpredmetno povezanih učnih ur je eden osnovnih konceptov sodobnega načrtovanja pouka, saj omogoča učencem povezovanje znanj različnih področij in s tem razvoj ključnih kompetenc vseživljenjskega učenja. Znotraj medpredmetnih povezav naj bo proces usmerjen v učenca, spodbuja naj njegovo aktivno vlogo, omogoča doseganje ciljev višjih taksonomskih ravni ter spodbuja multiperspektivni pristop k reševanju problemov. Pri načrtovanju medpredmetnih povezav je treba opredeliti in vključiti vse faze učnega procesa, vključno s preverjanjem in ocenjevanjem znanja. Področje likovne umetnosti je eno izmed področij, ki s svojimi cilji in vsebinami nagovarja k povezovanju znanj. Kljub temu je treba paziti na pasti medpredmetnega povezovanja. Medpredmetno povezovanje, pri katerem je vloga izbirnega predmeta likovno snovanje opredeljena zgolj kot likovna vizualizacija vsebine ali motiva, ki ga učenci spoznajo pri drugih predmetnih področjih, ni smiselno. Želimo si načrtovanje medpredmetnih povezav, pri katerih je izbirni predmet likovno snovanje s svojo strokovno integriteto zastopan kot enakovreden partner drugim predmetom. Predmeta likovno snovanje in likovna umetnost nasploh s svojim specifičnim načinom razmišljanja ponujata

drugačen pogled na reševanje strokovnih izzivov. Smiselno je, da cilji in vsebine predmeta likovno snovanje nadgrajujejo cilje in poglobljajo znanja ostalih predmetnih področij, saj umetnost poraja vprašanja in daje nanje lahko tudi odgovore.

Predlogi medpredmetnih povezav:

- slovenščina in tuji jeziki: izražanje znotraj sklopov, kot so vizualne komunikacije (npr. plakat, ovitek za knjigo) ali multimodalna pismenost (npr. strip, slikanice, grafični romani, slikopisi);
- glasbena vzgoja: povezovanje v okviru umetnostnozgodovinskih izhodišč (npr. razvoj likovne in glasbene umetnosti skozi čas), ustvarjalnega procesa (npr. glasbila, ton, ritem, komponiranje), vrednotenje (doživljanje umetnosti);
- matematika: povezovanje s sklopom Geometrija in merjenje (proporci, simetrija, asimetrija, geometrijska telesa, geometrijske osnove likovnega komponiranja);
- tehnika in tehnologija: povezovanje s sklopom Gradiva in obdelave (npr. papir, les, kovina, obdelava materialov, kiparstvo, kiparski materiali, oblikovanje prostora, maketa, tehnična izvedba);
- gospodinjstvo: povezovanje z moduloma Tekstil, oblačenje in obutev (npr. moda in modno oblačilo) ter Bivanje in okolje (npr. arhitektura, načrtovanje prostorov in notranje opreme, dizajn);
- naravoslovje: povezovanje z učno temo Živa in neživa narava (npr. likovna upodobitev žive in nežive narave), biologijo, ekologijo (npr. priprava video posnetka ali performansa s kritičnimi pogledi na ekologijo in človeka), učno temo Svetloba (npr. fotografija, barve in barvni krog);
- družboslovje: časovno-prostorska umestitev umetnostnozgodovinskih del (npr. časovni trak), pomen in vloga umetnosti v življenju človeka skozi čas (npr. izdelava vizualnega eseja, predstavitev);
- športna vzgoja: povezovanje s sklopom Telesni razvoj, razvoj gibalnih in funkcionalnih sposobnosti (npr. človeško telo kot izhodišče za gibanje, ples in šport v umetnosti).

Načrtovanje medpredmetno zasnovanih učnih sklopov mora učencem omogočiti raziskovanje, ustvarjalnost, sodelovanje in učinkovito komunikacijo. Medpredmetno načrtovane vsebine je smiselno načrtovati znotraj večjih učnih sklopov rednih ur predmeta, dni dejavnosti, interdisciplinarnih ekskurzij, interesnih dejavnosti.

5.3 PREVERJANJE IN OCENJEVANJE ZNANJA

Ključna naloga ocenjevanja je pridobitev povratne informacije o znanju in napredku učenca. V sodobnem šolskem prostoru si želimo učenčeve aktivne vloge tako znotraj celotnega učnega procesa kot tudi znotraj posameznih faz tega procesa. Zato je naloga učitelja in učenca, da skupaj poiščeta pristop, da bo učenec lahko izkazal pridobljeno znanje in veščine. V teh okvirih

odigra pomembno vlogo povratna informacija, ki znotraj samega procesa pridobivanja znanja in veščin omogoča učitelju in učencu vpogled v trenutno stanje znanja učenca, ob tem pa odpira možnosti za načrtovanje nadaljnjih korakov nadgradnje obstoječega znanja.

Pri preverjanju znanja iz izbirnega predmeta likovno snovanje je pomembno upoštevati specifično predmetnega področja. Znanje lahko preverja učitelj v razredu individualno ali skupinsko. Lastno znanje lahko ob pomoči učitelja ob likovnem izdelku preveri učenec sam s pomočjo kriterijev za vrednotenje. Znanje lahko v razredu preverite z metodo vrstniškega preverjanja znanja, pri čemer preveri znanje učenca njegov sošolec ali sošolka. Preverjanje znanja lahko opravite v uvodu učne ure med ustvarjalnim procesom ali ob zaključnem vrednotenju likovnih izdelkov.

Če izhajamo iz narave poučevanja predmeta, preverjanje znanja pri predmetu likovna umetnost deluje na sistemu stalnega in sprotnega dialoga med učiteljem in učencem. Takšen dialog omogoča učencu in učitelju konstantno povratno informacijo o tem, kaj je učenec že dosegel in kaj še mora opraviti, da bo uspešen.

Ključna pri celotnem postopku ocenjevanja je transparentnost, saj je pomembno, da učenec ve, kaj je tisto, kar mora storiti, da bo uspešen, in katere so priložnosti, da bo nadgradil svoje delo. Ocena mora odsevati realno sliko učenčevega znanja in napredka. Predvsem moramo ocenjevanje razumeti kot oporo, ki lahko pomaga učencu izboljšati njegove spretnosti in znanje.

Pri predmetu likovno snovanje lahko ocenjujemo likovne in druge izdelke, portfolio, predstavitve, govorne nastope, referate in druge oblike, za katere se na šoli dogovorite znotraj aktiva, ki vključuje vaše predmetno področje. Ocenjevanje pri izbirnem predmetu likovno snovanje lahko poteka na različne načine. Ne glede na obliko ocenjenega dela moramo pri ocenjevanju izhajati iz vnaprej dogovorjenih kriterijev uspešnosti ali kriterijev za vrednotenje, ki so učencem zapisani razumljivo in so dostopni skozi celoten proces likovnoustvarjalnega procesa.

- Pri ocenjevanju se lahko odločite za ocenjevanje posameznih izdelkov. Pri takšni obliki ocenjevanja učitelj med učno uro sam ali skupaj z učenci oblikuje kriterije za vrednotenje konkretnega likovnega izdelka. Ob zaključku dela ali učne ure ga po zastavljenih kriterijih skupaj z učencem vrednoti ter na podlagi vrednotenja oblikuje oceno.
- Namesto samostojno ocenjenih izdelkov lahko pri izbirnem predmetu ocenjujete več izdelkov skupaj. Pri takšni obliki lahko učitelj npr. oceni več izdelkov s področja risanja ali npr. sklop izdelkov, ki jih je učenec oblikoval v enem ocenjevalnem obdobju. V tem primeru se iz več izdelkov oblikuje ena sama ocena.
- Učitelj, ki pri svojem delu vključuje portfolio kot obliko dela, lahko uporabi dokaze o učenju in znanju iz portfolia kot izhodišče za ocenjevanje. Pri takšni obliki ocenjevanja

se učitelj in učenec dogovorita za ocenjevanje zbranih dokazov, pri čemer lahko učitelj ocenjuje vse izdelke iz portfolia ali le izbrane izdelke.

- Izbor likovnih izdelkov za ocenjevanje naj poteka po dogovoru z učencem.

Preverjanje in ocenjevanje znanja pri izbirnem predmetu likovno snovanje mora omogočiti učencem različne načine, kako izkazati veščine, spoznanja in lastna izkustva. Priporočeno je, da vrednotimo napredek in razvoj pri procesu dela posameznika, pri čemer lahko učitelj vključuje raznolika likovna področja, procese dela in občutek do likovnega udejstvovanja. Pomembno je, da ima učenec priložnost izkazati lastno ustvarjanje, spretnosti in veščine in napredek lastnih vrednot, stališč ter estetskih sodb. Ob sprotni evalvaciji in povratni informaciji učitelja in vrstnikov lahko učenec nadgradi svoje delo in spoznanja.

5.4 INDIVIDUALIZACIJA IN DIFERENCIACIJA

Vzgojno-izobraževalno delo temelji na konceptih, smernicah in navodilih, sprejetih na Strokovnem svetu RS za splošno izobraževanje. Učencem glede na predhodna znanja, sposobnosti, spretnosti in druge posebnosti prilagajamo pouk (notranja diferenciacija) tako v fazi načrtovanja, organizacije in izvedbe kot pri preverjanju in ocenjevanju znanja. Pri tem je treba upoštevati posebnosti skupine otrok z intelektualnimi primanjkljaji, ki so vključeni v prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom. Prav tako pa je treba upoštevati, da se vključujejo tudi učenci, ki imajo dodatne motnje, ki terjajo dodatne prilagoditve že na podlagi individualiziranega programa, ki ga ima vsak učenec, ki je vključen v prilagojeni program z nižjim izobrazbenim standardom.

Prilagoditve naj učitelj pripravi vnaprej in naj jih načrtuje. Večina prilagoditev je didaktičnih in so sestavni del poučevanja, ki upošteva razlike med učenci ter enake možnosti. Poleg didaktičnih pristopov je možno diferencirati in individualizirati tudi vsebine, cilje, samostojnost oz. vodenost pri delu, pripomočke in uporabljena učna sredstva ter vire. Končni cilj individualizacije in diferenciacije je optimalen razvoj zmožnosti vsakega posameznega učenca.

Tako pri vseh likovnih udejstvovanjih učitelj kombinira oblike in metode dela, primerne učenčevim zmožnostim. Učencem omogoči praktični preizkus večine postopkov oz. uporabo postopkov. Izbiro prilagodi vsebini, posebnostim skupine (npr. številu učencev, spolu, starosti, sposobnostim, predznanju) in pogojem dela. Organizacijske metode izbira in usklajuje tako, da zagotovi varnost ter poskrbi za motivacijo in učinkovitost vseh učencev.

Učitelj spremlja likovni razvoj učencev in strokovno načrtuje delo, tako da sam določi standarde znanja za učence oziroma po potrebi za vsakega posameznega učenca v skladu z njegovimi individualnimi specifikami, vse pa seveda v okviru standardov, ki jih navaja učni načrt. Ob tem naj učitelj upošteva tudi skladnost ciljev predmeta s cilji, določenimi v individualiziranih programih učencev. Prav tako je lahko pri posameznem učencu na posameznem področju

ohranjena boljša zmožnost, ki mu ob individualiziranem pristopu omogoča precej boljše dosežke kot le minimalne standarde znanja.

5.5 DIGITALNA TEHNOLOGIJA

Za učinkovito življenje v sodobni digitalni družbi potrebujemo znanja, vezana na digitalno tehnologijo pri reševanju vsakodnevnih izzivov. Zato je razvoj digitalne pismenosti ena ključnih veščin, potrebnih za življenje v 21. stoletju. Digitalno pismenost v šolskem prostoru lahko razvijajo vsa področja, tudi področje likovne umetnosti. Tako splošni kot operativni cilji izbirnega predmeta likovno snovanje omogočajo realizacijo pouka tako s klasičnimi likovnimi pristopi kot tudi z implementacijo novih tehnologij oz. digitalnih okolij in orodij. Učenci v nižjem izobrazbenem standardu so sposobni reševati naloge, oblikovane tudi znotraj digitalnih okolij in orodij, vendar pa je treba digitalna orodja in okolja prilagoditi specifičnim posebnostim otrok.

Likovnoustvarjalni proces poteka v digitalnem okolju drugače kot pri klasičnem pouku likovne umetnosti. Največjo razliko je mogoče zaznati v sami izkušnji, ki jo oba pristopa ponujata učencu. Pri delu s klasičnimi likovnimi materiali, kot je npr. Glina, je izkušnja za učenca velikokrat celostna, saj lahko material otipa, vonja, kar je težko nadomestiti v digitalnem okolju. Kljub temu ponuja digitalno okolje številne smiselne in uporabne rešitve, kot so npr. oblikovanje vizualnih komunikacij, izdelava videa ali filma ali celo oblikovanje tridimenzionalnih del v obliki kipov in arhitekturnih maket. Velikokrat pa lahko klasični in digitalni pristop znotraj procesa likovnega dela celo povežemo, kot je npr. izdelava stop motion animacije.

Priporočamo, da učitelji pri izbirnem predmetu likovno snovanje vključujejo digitalno tehnologijo smotrno glede na potrebe pouka za namene raziskovanja in pridobivanja informacij kot tudi za kreiranje novih vizualnih in likovnih vsebin. Želimo, da učenci digitalna okolja in orodja raziskujejo in samostojno uporabijo pri reševanju zastavljenih izzivov.

ZNANJA IZVAJALCEV

PREDMET	IZVAJALEC	ZNANJA
Likovno snovanje – izbirni predmet	Učitelj	<ul style="list-style-type: none"> – ki so določena za izvajalca obveznega predmeta likovna umetnost v tretjem vzgojno-izobraževalnem obdobju; – s področij visokošolskega izobraževanja specialne in rehabilitacijske pedagogike ali defektologije.
▪ Likovno snovanje I		
▪ Likovno snovanje II		
▪ Likovno snovanje III		